

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk.

Advies nr. 252 van 16 december 2022 over het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van specifieke maatregelen betreffende het welzijn op het werk van dienstboden en huispersoneel in boek X van de codex over het welzijn op het werk (D252).

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Bij brief van 29 maart 2022 heeft de Minister van Werk, de heer Pierre-Yves Dermagne, dit ontwerp van koninklijk besluit (OKB) tot vaststelling van specifieke maatregelen betreffende het welzijn op het werk van dienstboden en huispersoneel in boek X van de codex over het welzijn op het werk aan de Voorzitter van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk (Hoge Raad) overgemaakt.

Toelichting betreffende het OKB

Dit ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel specifieke maatregelen te voorzien betreffende dienstboden en huispersoneel en, naar aanleiding hiervan, het in werking laten treden van de wet van 15 mei 2014 tot wijziging van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, voor wat betreft de dienstboden en het huispersoneel.

Deze wet van 15 mei 2014 heeft namelijk tot doel om de welzijnswet van toepassing te maken op dienstboden en huispersoneel, overeenkomstig Conventie nr. 189 van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende het huispersoneel (officieel door België geratificeerd op 10 juni 2015).

Het ontwerp van koninklijk besluit voorziet dat de codex over het welzijn op het werk van toepassing is op werkgevers van dienstboden of huispersoneel en op deze dienstboden en het huispersoneel, voor zover het ontwerp niet in specifieke bepalingen voorziet. Om deze werkgevers te ondersteunen bij het uitvoeren van de risicoanalyse, werd een instrument OIRA “Dienstboden” uitgewerkt (dit instrument zal online komen bij de publicatie van het koninklijk besluit).

Het ontwerp bevat het volgende principe: de werkgever die dit instrument van online risicoanalyse correct heeft gebruikt, wordt geacht de risicoanalyse te hebben uitgevoerd. Vervolgens dient hij de adequate preventiemaatregelen uit te voeren en deze werknemers, voor het begin van de tewerkstelling, een document af te leveren met alle nodige informatie inzake veiligheid en gezondheid die nuttig zijn voor het uitoefenen van de functie (de functiebeschrijving, de risico's waaraan ze worden blootgesteld, de arbeidsmiddelen, de vereiste werkkledij of PBM...).

Daarnaast verlicht het ontwerp van koninklijk besluit de verplichtingen op vlak van het welzijnsbeleid en voorziet specifieke bepalingen inzake gezondheidstoezicht (gezondheidsbeoordeling om de 3 jaar) en arbeidsplaatsen. De werkgevers die reeds dienstboden of huispersoneel tewerkstellen, zullen 1 jaar tijd hebben om zich te schikken naar deze bepalingen.

Het ontwerp van koninklijk besluit werd op 24 mei 2022 aan de leden van het uitvoerend bureau voorgelegd en voorgesteld (PBW/PPT – D252 – BE1672). De leden hebben tijdens het uitvoerend bureau van 7 juni 2022 besloten om dit dossier te bespreken tijdens de commissie ad hoc van 15 september 2022.

Tijdens de vergadering van de commissie ad hoc van 15 september 2022, hebben de leden en deskundigen van de Hoge Raad en genodigden het OKB besproken.

Het ontwerp werd verder besproken tijdens de uitvoerende bureaus van 4 oktober, 21 oktober, 8 november en 22 november 2022.

Tijdens de vergadering van het uitvoerend bureau van 22 november 2022 werd beslist om het OKB voor advies voor te leggen aan de voltallige vergadering van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk van 16 december 2022 (PPT/PBW – D252 – 834).

II. ADVIES VAN DE HOGE RAAD VAN 16 DECEMBER 2022

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk brengt een unaniem advies uit betreffende het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van specifieke maatregelen betreffende het welzijn op het werk van dienstboden en huispersoneel in boek X van de codex over het welzijn op het werk.

De Hoge Raad neemt akte van het feit dat de bescherming van de dienstboden en het huispersoneel momenteel niet volstaat, en wenst dat deze werknemers hun activiteiten in veilige en gezonde omstandigheden kunnen uitoefenen. Ze zijn van mening dat dit OKB een stap in de goede richting is, maar dat het niettemin nog aanpassingen behoeft.

Opmerking betreffende het personeel toepassingsgebied

De Hoge Raad is van mening dat de definities van dienstboden en huispersoneel moeten worden verduidelijkt zodat hier geen andere werknemers kunnen onder vallen die niet worden beoogd door dit besluit. Hierbij kan gedacht worden aan werknemers van een dienstencheque-onderneming, die eveneens huishoudelijke taken verrichten in verband met de huishouding van een persoon of zijn gezin.

Opmerkingen betreffende de toepassing van dit OKB

De Hoge Raad stelt vast dat de externe diensten voor preventie en bescherming op het werk (EDPBW) reeds een verhoogde werklust hebben en er momenteel niet in slagen al hun wettelijke taken te vervullen.

Hoewel dit koninklijk besluit slechts een duizendtal werknemers betreft, voor wat betreft de dienstboden, bezorgt het een bijkomende werklust voor de EDPBW en de arbeidsartsen.

De Hoge Raad vreest dat de toepassing van een dergelijk koninklijk besluit deze kleine werkgevers verplicht zich aan te sluiten bij een EDPBW zonder dat deze externe diensten prestaties zullen leveren in ruil voor hun forfaitaire bijdrage.

De Hoge Raad vraagt daarom uitdrukkelijk erop toe te zien dat de diensten die door de EDPBW moeten worden geleverd aan deze ondernemingen, ook werkelijk worden uitgevoerd.

Daarenboven stelt de Hoge Raad vast dat het sociaal strafwetboek voorziet dat de inspectie enkel toegang kan hebben tot de privévertrekken met het akkoord van de werkgever en ingeval van een ontdekking op heterdaad of op vraag van het parket (mandaat).

Daarom vreest de Hoge Raad dat de arbeidsinspectie geen effectieve controle op deze regelgeving kan uitoefenen op de arbeidsplaatsen van de dienstboden en het huispersoneel.

Opmerkingen betreffende het gezondheidstoezicht

De Hoge Raad meent dat, gelet op de specifieke situatie waarin dienstboden en huispersoneel worden tewerkgesteld, een aangepast gezondheidstoezicht moet worden voorzien, dat niet enkel moet worden uitgevoerd in functie van de risico's verbonden aan het werk, maar ook rekening dient te houden met het feit dat de werkzaamheden in atypische omstandigheden worden uitgevoerd, nl. voor de privébehoefte van een werkgever of zijn gezin.

De Hoge Raad acht het daarom aangewezen dat alle dienstboden en huispersoneel voor het begin van de tewerkstelling worden onderworpen aan een gezondheidsbeoordeling. Dit laat ook toe kennis te maken met de preventieadviseur-arbeidsarts, wat nadien de stap tot het vragen van een spontane raadpleging kan vergemakkelijken. Daarnaast is de Hoge Raad van mening dat deze werknemers in elk geval na 12 maanden opnieuw een raadpleging dienen te hebben bij de preventieadviseur-arbeidsarts, waarna deze arts kan oordelen of en zo ja wanneer een volgende raadpleging (al dan niet gevolgd door een gezondheidsbeoordeling) vereist is.

De Hoge Raad vraagt daarnaast dat een soortgelijke regeling wordt ingevoerd voor zij die reeds in dienst zijn op het ogenblik van de inwerkingtreding van dit besluit.

Dit creëert voor de dienstboden en het huispersoneel een eenvoudige toegang tot de arbeidsarts in geval van nood en laat de arbeidsarts ook toe een zicht te krijgen op het welzijn van deze werknemers. In dit kader is de rol van de EDPBW essentieel als extern contactpunt.

Opmerkingen betreffende de informatie die moet worden verstrekt aan de werknemer

De Hoge Raad vraagt om de vrijstelling voor het opstellen van de documenten zoals vermeld in artikel X.6-6 van dit ontwerp van koninklijk besluit, te koppelen aan de verplichting om de werknemer in te lichten, zodat de werkgever in elk geval zijn werknemer moet informeren betreffende het welzijnsbeleid.

De Hoge Raad vraagt eveneens om in het OKB toe te voegen dat de informatie en instructies die gegeven worden aan de werknemer helder en begrijpelijk moeten zijn voor hem.

Opmerking betreffende de arbeidsplaatsen

De Hoge Raad vraagt om in het OKB te voorzien dat, voor bepaalde vuilmakende opdrachten, een douche ter beschikking wordt gesteld van de werknemers.

De Hoge Raad onderstreept het belang van het zorgen voor een degelijk onderkomen voor de dienstboden en het huispersoneel wanneer ze verblijven bij hun werkgever. De Hoge Raad vraagt dus dat in dit OKB wordt gerefereerd aan de reglementering van de deelstaten in verband met de huisvesting.

Opmerking betreffende de buitenlandse werknemers

De Hoge Raad vraagt de mogelijkheid te onderzoeken om het uitreiken van een arbeidskaart voor een buitenlandse werknemer als dienstbode of huispersoneel te koppelen aan de realisatie van een risicoanalyse, zoals de OIRA.

III. BESLISSING

Overmaken van het advies aan de Minister van Werk.